

Z cizích revuí.

Militärwissenschaftliche Mitteilungen, roč. 62 (1931). Leden—únor.

Traditionspflege in der alten und in der heutigen Armee.
Von General a. D. Hugo Kerchnawe.

Obnovením starých vojskových svazků ve vojsku Bundu došlo také k zachování a pěstění staleté tradice.

V Rakousku byla vydána ilustrovaná kniha s historií jednotlivých vojenských útvarů, v níž jsou vylíčeny zvláštní činy jednotek až do skončení světové války. Ve spojení s vydáním této knihy píše autor článku svůj rozklad.

Příkládá vojenské tradici značný význam morální, neboť prý v okamžicích krajního nebezpečí mívá často účinek rozhodující.

O tomtéž tématě pojednává článek následující, pod názvem „Überlieferungspflege im Bundesheer — durch Jahrhunderte österreichischen Soldatentums“, což je název díla uvedeného v předešlém článku.

*

Pojednává-li ona kniha o všech bývalých rakousko-uherských plucích, našly by se v ní patrně i historie těch, které byly doplňovány z oblastí naší republiky.

I v naší armádě zůstalo po převratu jakési spojení s bývalou armádou rakousko-uherskou, ale to rychle mizelo, takže dnes zbyla u nás z celé minulosti pouhá čísla některých pěších pluků.

Die ersten Schlachten gegen Italien. Von Oberst Dr. h. c. Georg Weith.

Tento článek jest uveřejněn při vydání díla „Österreich-Ungarns letzter Krieg 1914—1918“ a je výňatkem z rukopisu zemřelého již autora.

Pojednává o vstupu Italie do svazku Dohody, o vypovězení války ústředním mocenstvem, o zahájení nepřátelství a o průběhu prvních bojů na Soči.

Transporty zásob koncem dubna 1915 z Rumunska do Italie byly posuzovány jako známka vstupu Italie do války po boku Rakousko-Uherska, nebo jako známka závazku k neutralitě. Naproti tomu však svědčilo opevňování a soustředění 300—400 tisíc vybraných vojsk na hranicích Italie.

Ač dohoda byla uzavřena 26. dubna, došly pozitivní zprávy teprve v polovině května, kdy se poznalo, že válka je neodvratná.

Transporty byly hned v proudu, skutečné i předstírané. Nepřítel byl klamán nápadnými pohyby tam, kde přesunů vůbec nebylo — některé pluky pochodovaly po několik dní vždy za dne z nádraží, aby se tam opět vracely v noci, a opakovaly týž pochod ráno znovu jako transporty nové.

Do veřejnosti pronikaly fantastické kombinace. Tak na př. bylo tvrzeno, že Srbsko, nespokojeno s nároky Italů na Istrii a Dalmacii, přistoupí k monarchii, a p.

Velitelem sočské armády byl generál Borojevič, známý již úspěchy z ruské fronty. Autor jej líčí jako velmi schopného vojevůdce, houževnatého a vytrvalého, který s počátku byl energickým útočníkem, ale po velikých ztrátách přivrženecem defenzivy. Odmital prý zásadně plány podnikavých hlav, založené na velkorysé protiofenzivě, jimiž měli být Italové vylákáni na Doberdskou planinu a napadeni potom z předmostí Gorice na křídle. Také při krvavých protiútocích za desáté a jedenácté bitvy na Soči, které byly nevyhnutelné, byl účasten jen nerad. V zákopech byl nazýván „chorvatským paličákem“ (Der kroatische Dickschädel) a svou vynikající osobností dovedl si získat úplnou důvěru svých vojsk. Ze v své tvrdosti proléval

zbytečně krev, to byl jen zlomyslný výmysl zápolí, neboť nikdo nebyl by dovedl udržet Soču s menšími ztrátami. Rovněž tak bylo výmyslem, že sám, jako Jiho-slovan, protežoval jihoslovanské pluky a šetřil jich. Byl sice přesvědčen o jejich vysoké kvalitě, ale používal jich, kde na tom záleželo, bezohledně, o čemž by mohli vyprávět Dalmatinci z předmostí u Gorice a Slovinci z Monte Gabriele.

V dalších statích jest uvedeno, jak Italové pomalu postupovali po vypovězení války, takže rakousko-uherským vojákům bylo umožněno zařídit svou obranu na Soči, ač původně bylo zamýšleno vyklidit Terst a Gorici a organisovat obranu na strmých skalnách Trnovanského a Hrušovanského lesa.

Nezkušenost Italů při navazování dotyku projevovale se tak nápadně, že se na př. 24. května skupina důstojníků postavila na vrch Ježu proti Tolmínu pod daleko viditelný strom jako při manévrech; první proti Italii vypálená rána z děla (15 cm houfnice) zasáhla strom právě v koruně a od té doby nebylo na Ježe Itala pouhým okem vůbec vidět.

V Gorici byl 30/5 cm moždíř posunut až k čáře předních stráží a zasáhl odtud v Cormonsu nádražní restauraci, kde byli shromážděni důstojníci právě vykládaného pluku, takže tento pluk přišel na frontu bez důstojníků.

Po zhroucení útoku na Monte Sabatino a po těžkých ztrátách na výšinách Plava stali se Italové tak opatrnými, že zavdávali podnět k humorným a ostrým posměškům rakousko-uherských vojáků, kteří se velmi bavili pozorováním, jak nepřítel v posvátné bázni mizel jako bleskem při první ráně z děla.

29. června započala první bitva na Soči, jež byla zahájením série dvanácti bitev, tvořících vlastně jediný celek.

Autor ironisuje jejich různorodost a srovnává je s uměleckým dílem, skládajícím se z grandiosních výtvorů uměleckých, upomínajících na symfonie Beethoveny a Mahlerovy nebo na hudební dramata Wagnerova.

První bitva na Soči byla jednou z nejhroznějších.

Neustálá, celé dny trávající dělová palba, rozhořčené útoky a protiútoky a vzájemné boje na nůž byly na denním pořádku. Italské ztráty činily podle vlastních zpráv časopiseckých 80.000 mužů, t. j. třikrát tolik co rakousko-uherské. Byla to bitva, vyvírající z nenávisti a zášti. V bojích „na bodák“ nebylo slitování; krvavé řeže velkého stylu zanechávaly hromady mrtvol, jakých dříve ani později nebylo na tak malých prostorách vidět. U Redipuglie na př. byl jeden italský prapor zatlačen k železničnímu zářezu a celý svržen se svislé skalní stěny 10—20 m vysoké.

Článek nemá vojensko-vědeckého významu a je zajímavý spíše po stránce všeobecné válečné historie. Po stránce vojenské je v něm vystižena charakteristika italského bojiště proti bojišti ruskému; oboje se podstatně lišila terénem, budováním posic, hustotou mužstva i materiálu, způsobem boje a hlavně duchem.

Se zadostučiněním píše autor o nezdaru úsilí Italů, kteří podceňovali rakousko-uherskou armádu a psali po vypovězení války o tažení proti Rakousku jako o „procházce“; ta se však nevydařila, jak si představovali, a stála je mnoho krve.

Souvislé líčení bojů na Soči je poutavé a dává ucelený obraz, třebaže zbarvený v prospěch armády, jejímž příslušníkem autor byl.

Der Kaiserschützen-Handstreich auf Zaleszczyki am 8. Mai 1915.

Major dr. Czegka líčí v tomto článku všeobecnou situaci armádní skupiny Pflanzero-v-Baltinovy od února 1915 a z ní vyplývající nutnost akce proti ruskému předmostí u Zaleszczyků.

V únoru obsadil Pflanz-er-Baltin Černovice a Stanisławów, ale Rusové započali akci protiútočnou a zmocnili se Stanisławova znovu.

Mezi Černovicemi a hlavní frontou, táhnoucí se od Nieżwisky k Solotwině, vznikla nechráněná mezera, v níž prostor Horodenka—Zaleszczyki měl zvláštní význam, poněvadž Rusové odtud ovládali přechod přes Dněstr.

Zaleszczyki leží na jazyku, vytvořeném záhybem Dněstru tvarem velkého U, jehož uzavřený oblouk směřuje k jihu.

V jižní části záhybu je silniční, v západní části železniční most. Před tímto obloukem zřídili Rusové opevněné předmostí. Velitelem armádní skupiny oblasti byl od 20. března Feldzeugmeister Ljubičič, který měl proti Zaleszczykům 30. divisi (složenou z 88. brigády Kaiserschützů [Oberst Eckhardt] a domobranecké brigády Békesi) a části 6. jezdecké divise.

Zaleszczyki měly být zabrány 22. března útokem ze západu a z jihozápadu, což se však nezdařilo. Následovaly další krvavé útoky, ale s výsledky poměrně malými, až do 7. května.

Předmostí dobyto teprve 9. května zásluhou majora Procházky, velitele východního podúseku brigády Eckhardtovy.

Autor popisuje zevrubně postup operací až do obsazení Zaleszczyků a praví v závěru:

Dlouhý průběh obležení potvrdil zkušenost za války často získanou, že polní nebo polopermanentní opevnění, i když je hájeno jen menšími silami, má proti frontálním útokům velmi značnou schopnost odporu.

Konečného výsledku bylo dosaženo jen náhlým přepadem a útokem na bodák a lze z něho odvoditi tyto poznatky:

Průrazného účinku lze dosáhnout jen tehdy, je-li zvolený cíl skutečným klíčem k nepřátelské posici; při tom je pro velitele velmi důležité, aby znal co nejpřesněji terén, nepřátelské opevnění a protivníkovy zvyky.

Sestavili si velitel útočící jednotky plán k útoku, nemají jej vyšší velitelé — uznávají-li, že zdar je pravděpodobný — příliš měnit, neboť takový plán má obyčejně zvláštní ráz tvůrce a jeho bojových jednotek.

Směr útoku a čas mají být pro nepřítele překvapením. Útok sám má být připraven tak, aby mohl být veden přímo na hlavní posici, aniž by byl zdržován v boji v předpolí.

Východiště útoku nesmí však býti příliš blízko, poněvadž by tím nepřítel byl veden k zostřené pozornosti nebo by byl alarmován a útočící by se tak zbavil volnosti v pohybu.

K provedení nutno použiti jen vybraných jednotek.

Útok na Zaleszczyki dokazuje znovu, jakou převahu může mít duch nad materiálem a jak důležitá jest osobní hodnota velitele. Konečný výsledek byl rozhodnut jen iniciativou jednotlivce, který správným vojenským postřehem poznal nejslabší bod nepřítele a pak s pevným rozhodnutím sestavil a provedl svůj útočný plán, ač právě pro jeho úsek byl určen jen úkol obranný.

Pevná důvěra v úspěch způsobila, že zdlouhavé obléhání, na jehož kladný výsledek nebylo den předtím ještě vyhlídek, bylo ukončeno jedinou ranou, neboť protivník, který se až dosud bil s velikou houževnatostí, byl tak otřesen, že se dva pluky skoro celé — i s důstojníky — vzdaly.

Das Feuer und seine Anwendung. (Generalmajor d. R. Eugen Büttner.)

Jádrem článku jsou poznámky autorovy k předpisu „Gefechtsvorschrift“ pro vojska Bundu.

Miní, že označení „předpis“ u knihy, která jedná o boji, není případné, neboť „boj nesnese šablon“, jak je také v předpise hned v úvodu zdůrazněno.

Uvádím několik citátů autorových:

„Každé velitelství, které úzkostlivě lpí na pravidlech, místo aby všemi prostředky hledělo provést svůj úmysl podle jasných znalostí okolností, které mají na boj vliv, vnáší do své činnosti zárodky neúspěchu.“

„Každá jednotka, která hledá zdar v pravidlech, místo aby svou činnost po náležitém uvážení přizpůsobila terénu a měnila se okolnostem boje, jest již předem určena k zániku.“

„Úspěšné vedení a provedení boje nelze si myslet, nebyla-li proniknuta jeho podstata, což předpokládá přesnou znalost charakteristiky a účinku všech zbraní a je základem k jejich součinnosti za všech okolností bojových a v každém terénu.“

Tyto zásady nejsou v naší armádě nové a jsou obsaženy snad ve formě poněkud odchýlné i v našich předpisech, jenže prakticky nejsou vždycky prováděny.

V dalších statích svého článku obírá se autor významem palby. Práví, že na počátku války byl význam palby trochu podceňován, čehož příčinou byly nedostatečné zkušenosti, poněvadž v míru nebylo lze si učinit při cvičeních v ostré střelbě na mrtvé figury náležitý obraz o jejich účincích.

Palba způsobila, že její odraznou silou byla zastavena válka pohybná a proveden přechod k válce zákopové. Teprve při této válce, zvláště při obraně, došla mohutnost palby náležitěho ocenění.

Technika palby byla pak i příčinou rozvoje bojové techniky. Rozčlenění do šířky a hloubky, účinek překvapení, ochranné palby, polní opevnění, umělá mlha atd. atd. mají svůj vznik v obranné snaze o zmenšení účinku palby protivníka.

Onen „Gefechtsvorschrift“ praví, že rozhodující fáze v boji nastává v nejčastějších případech teprve při boji muže proti muži. K tomu podotýká gen. Büttner, že rychlé rozhodnutí boje je dnes možné jen ve zcela malých poměrech nebo při úplném překvapení protivníka, které způsobí v jeho řadách paniku.

Rozhodující boj, který nastává teprve tehdy, když palba nevede k cíli, je tuhá a tvrdošíjně zápolení pěchoty v nejužším dotyku, které vyvrcholuje bojem muže proti muži. Trvá dotud, dokud není určitého místa dobyté nebo dokud není uhájeno, nebo dokud je protivník buď zmateným útekem anebo spořádaným ústupem neopustí.

V svém rozboru různých druhů paleb, jak je „Gefechtsvorschrift“ uvádí, nachází autor správným, že je užíváno těžkých kulometů k pohyblivé palebné přehradě (Feuerwalze) a k palbě uzavírací (Sperrfeuer). Uzavírací palba má ovládat celou frontu od hlavní bojové čáry co možná bez mezer a k tomu se právě hodí kulomety, poněvadž dělostřelectvo v pohybné válce nemůže být dosti početné a musí při širokých úsecích přestat jen na ochraně nejdůležitějších částí.

Palba kulometů, kladená před útočící pěchotu ve válce zákopové, byla vlastně pohyblivou palebnou přehradou v malém měřítku. Z velkých příkladů přehradové palby pohyblivé uvádí velkou ofensivu Američanů na Móse a v Argonách od konce září do začátku listopadu 1918.

Provedl ji kulometný prapor 111 (major Tidings) na 150 m před pěchotou v šířce 700 m. Terén ovšem byl příhodný, takže bylo úplně možno přestřelovat vlastní pěchotu. Kulometné roty po 4 až 6 kulometech střídaly se v postupu a v palbě. Bylo spotřebováno 300.000 nábojů. Při nepatrných vlastních ztrátách bylo dobyté 50 kulometů.

Příklad je v článku podrobně rozveden a doplněn náčrtem.